

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Zápis z pátého setkání Rady pro reformu vysokoškolského vzdělávání

16. června 2010

Místo a datum konání: Praha, MŠMT, Velký zrcadlový sál
Karmelitská 7, Praha 1, 15:00 – 19:00 hodin

Přítomni: prof. Ing. Rudolf Haňka, Ph.D., FEng. (předseda), prof. Ing. Jan Hálek, CSc., Doc. Dr. Ing. Vladimír Kebo, prof. Ing. Karel Rais, CSc., MBA, prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.; prof. Jan Švejnar, Ph.D., prof. Ing. Vlastimil Růžička, PhDr. Miroslava Kopicová

Omluveni: Doc. Ing. Marie Bohatá, CSc., Petr Kužel, RNDr. Zdeněk Somr, prof. Ing. Jiří Málek, DrSc., Ing. Jiří Rusnok, Ing. Zbyněk Frolík, prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc.

Vlastnímu zasedání Rady předcházela obsáhlá beseda s novináři na které ministryně školství RNDr. Kopicová představila Průběžnou zprávu Rady a profesor Haňka shrnul její jednotlivá doporučení. Členové Rady pak diskutovali s novináři o dosavadní práci a vizi Rady. Vlastní zasedání Rady bylo zahájeno v 17:00 hodin.

26. Zápis ze zasedání dne 12.5.2010

Zápis z 12.5.2010 byl schválen.

27. Záležitosti plynoucí ze zápisu

Rada formálně předala ministryni Průběžnou zprávu a doporučení, s nimiž již byla seznámila média v neformální diskuzi, která předcházela samotnému zasedání Rady.

28. Boloňský proces

Rada se na minulém zasedání v diskuzi podrobně zabývala boloňským procesem. Prof. Rudolf Haňka v úvodu krátce shrnul minulou diskuzi o způsobu implementace boloňského procesu v Čechách kdy pětileté studium se v podstatě rozdělilo na 3 + 2 roky bakalářského a navazujícího magisterského studia. Bakaláři ale mají většinou všeobecné znalosti a nejsou dobře připraveni na praxi.

Rada na minulém zasedání posoudila možnost mít dva druhy bakalářů. Jeden, kterého je systematicky připravován pro praxi a po třech letech studia získává titul Bc. Druhý, který studuje 4 roky a po vystudování navíc podstoupí rigorózní zkoušku po které získává navíc i vysokoškolský

titul, např. Ing. či RNDr apod. Je ovšem třeba vyřešit, jakým způsobem by studenti mohli přecházet z jednoho systému do druhého. Rektor Fiala k této diskuzi upozornil na zkušenosti ze Švédska a Dánska, kde jsou dva typy bakalářského studia na různých školách a studenti při přechodu z jednoho typu studia do druhého dělají zkoušku. Rada konstatovala, že v minulosti existovala na některých vysokých školách (například ČVUT) pro nadané studenty možnost složit předepsané zkoušky, včetně závěrečné státní zkoušky, dříve a ukončit studium za čtyři roky. Rovněž normální délka studia na některých vysokých školách (například VŠE) byla dříve čtyři roky. Rada konstatovala, že bude třeba zavést diskuzi na téma, zda dobře funguje Akreditační komise, zda nemáme příliš mnoho soukromých vysokých škol a mnoho studijních oborů.

Podle názoru náměstka Růžičky boloňský proces nebyla velká chyba. Umožnil masifikaci terciárního vzdělávání a umožnil získat vysokoškolské vzdělání většímu počtu zájemců. Je jen třeba přesvědčit další generace, že bakalář je plnohodnotný vysokoškolský titul a dotáhnout do konce původní myšlenku, že bakalářský titul bude konečný titul pro polovinu kohorty na vysoké škole, pouze čtvrtina kohorty získá magisterský titul a jen zlomek doktorský titul. VŠCHT před lety restrukturalizovala výuku, v prvních třech letech zavedla kurz v bakalářském programu a studenti, kteří chtěli pokračovat ve studiu, pokračovali ve druhé verzi studijního programu. Dnes je zhruba 80% studentů, kteří pokračují v magisterském programu. Česká společnost bakalářský titul nepřijala jako plnohodnotný vysokoškolský titul.

Rad také posoudila sociální aspekt celé problematiky. V minulosti studenti po ukončení studia odcházeli na vojenskou službu. Dnes většina studentů pokračuje ve studiu, protože po absolvování bakalářského studia nenachází uplatnění a řeší tím v podstatě otázku zaměstnanosti. Je třeba zohledňovat strukturu oborů, spočítat ve kterých oborech naleznou bakaláři dobré uplatnění; v současnosti jsou takové obory spíše výjimečné. O zavedení čtyřletého bakalářského studia můžeme uvažovat jen tehdy, umožní-li to další kvalifikaci. Měli bychom sledovat země, které jsou nám strukturou společnosti a politickou kulturou blízké (Německo, Rakousko), kde dobře fungují profesně orientované školy, tam bychom se mohli inspirovat.

Profesor Švejnar upozornil, že některé nadnárodní firmy mají naopak zájem o absolventy s bakalářským vzděláním, a proto by bylo možná vhodné u nich zjistit, jak se na celou problematiku dívají, zda je český bakalář z jejich pohledu méně hodnotný, než bakalář z jiných zemí. Prof. Haňka uvedl příklad z Velké Británie, kde bakaláři jdou po absolvování pracovat a jejich zaměstnavatelé je později pošlou studovat magisterský - specializační - kurz pro další zvyšování kvalifikace. Na takovýchto magisterských programech se ve VB vybírá hodně peněz na školném.

Doc. Kebo upozornil, že na rozdíl od humanitních oborů je u technických oborů naopak nutné delší studium, kdy studenti musí získat dobré základy matematiky. Dlouhodobá vize a stabilita je velmi důležitá, pro studenty je velmi motivující vědět, že nastavený systém je dlouhodobě stabilní. Také představitelé průmyslu si chtějí být jisti, že dostanou absolventy v požadované kvalitě. Dnes se potýkáme s nedostatečnou jazykovou, matematickou kompetencí. Tento problém je třeba řešit koncepčně bez ohledu na momentální politickou reprezentaci.

Ministryně Kopicová uvedla, že na jedné straně se budou bakaláři formovat jako odpověď na trh práce a my musíme také diskutovat, jakým způsobem ochránit elitu. Možná by bylo záhodno diskutovat variantu, kdy student má možnost mít v určité fázi vystoupit z té elity, pokud se rozhodne, že náročná studijní dráha není přesně to, co očekával a co pro svůj život potřebuje. Na vysokých školách zatím chybí stanovené stupně kvalifikace, jako jsou například určeny Národní kvalifikační radou. 28 % pracovních pozic u nás je průmyslového typu, ČR je především průmyslová země, a přesto řada studentů je nedostatečně oborově připravena.

Rada v závěru diskuze konstatovala, že je nutné chápat boloňský proces jako pevnou součást českého vysokoškolského systému. Nad čím se bude zapotřebí dále zamyslet je jak posílit v myšlení veřejnosti chápání bakalářských programů jako ukončeného vysokoškolského studia a magisterských programů jako jejich postgraduální nadstavby. Diverzifikace vysokých škol by tomu mohla být nápomocná.

29. Schválení nejbližších činností rady

Rada obdržela krátké průběžné zprávy všech IPn projektů, které byly zaslány členům Rady pro informaci.

30. Datum příštího zasedání

Příští zasedání Rady se bude konat přibližně koncem září za předpokladu, že příští ministr se rozhodne Radu jako takovou zachovat. V tom případě bude Rada po prázdninách svolána elektronicky.

31. Různé

Ministryně Kopicová poděkovala členům Rady za jejich práci a popřála jim hodně úspěchů v jejich soukromém i profesionálním životě.